

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/20/2022
Identifikačné číslo spisu: 6720202724
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:6720202724.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o osobu, ktorej bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony: M. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D., t. č. W. R., R. XXX, zastúpenú opatrovníkom: Mesto D., so sídlom N. B. XX, D., IČO: 00 321 117, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 19Ps/2/2020, o dovolaní osoby, ktorej bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony, právne zastúpenej JUDr. Michalom Vlkolinským, advokátom so sídlom vo Zvolene, Námestie SNP č. 17/29, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 09. júna 2021, č.k. 15CoP/26/2021-165, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej ako „odvolací súd“) potvrdil uznesenie Okresného súdu Zvolen (ďalej ako „súd prvej inštancie“) č.k. 19Ps/2/2020-36 zo dňa 30.10.2020, ktorým súd prvej inštancie odvolal M. K. (syna) z funkcie opatrovníka nad opatrovankyňou M. K. a ustanovil jej za opatrovníka Mesto D. v rozsahu jej obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, uložil opatrovníkovi povinnosť dvakrát ročne ku dňu 30.06. a 31.12. predložiť súdu správu o opatrovankyni, o hospodárení a správe jej majetku, týmto uznesením zmenil rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 23Ps/7/2017-58 zo dňa 20.07.2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15CoP/37/2018-71 zo dňa 24.10.2018. V posudzovanej veci došlo zákonným spôsobom v zmysle ust. § 276 CMP k odvolaniu opatrovníka z výkonu funkcie a ustanovenia nového opatrovníka - Mesto D., a to na základe návrhu pôvodného opatrovníka, ktorý bol aktívne legitimovaný na podanie návrhu na zmenu opatrovníka a zároveň F. pre seniorov Q. života, F. S. XXXX/XX, XXX XX D., v ktorom je aktuálne umiestnený opatrovanec, nesúhlasilo s ustanovením za opatrovníka vzhľadom na to, že ich zariadenie nevykonáva služby opatrovníka. Odvolací súd žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Odvolací súd po preskúmaní všetkých relevantných skutočností, týkajúcich sa odvolaním napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď ustanovil Mesto D. za opatrovníka M. K., ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 23Ps/7/2017 - 58 zo dňa 20. 07. 2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Banská Bystrica č.k. 15CoP/37/2018-71 zo dňa 24.10.2018. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že i napriek snahe súdu prvej inštancie, aj po vyčerpaní všetkých možností na zistenie osôb z okruhu blízkych osôb opatrovancovi, sa súdu prvej inštancie nepodarilo z okruhu fyzických osôb (príbuzných) a ani iných osôb nájsť osobu, ktorá by spĺňala podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, a ktorá by s ustanovením za opatrovníka M. K. súhlasila. Keďže súd prvej inštancie vyčerpal všetky možnosti ustanoviť opatrovancovi za opatrovníka fyzickú osobu, boli splnené zákonné predpoklady pre ustanovenie tzv. verejného opatrovníka, a to Mesto D., a to aj bez jeho súhlasu s tým, že súd prvej inštancie mu v súlade s ust. § 274 CMP vymedzil rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že opatrovanec je občanom Mesta D., má tu vedený trvalý pobyt, a teda prvoradou povinnosťou mesta je zabezpečiť starostlivosť o potreby jeho obyvateľov vychádzajúc z ustanovenia § 1 ods. 2 Zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších právnych predpisov. Odvolací súd zdôrazňuje, že základnou úlohou obcí a miest v zmysle zákona pri výkone samosprávy je pritom práve starostlivosť o potreby jej obyvateľov, pričom výkon funkcie opatrovníka má z pohľadu obce (mesta) svojou povahou blízko k splneniu jej úloh na úseku sociálnej kurately a poskytovania sociálnych služieb. Mesto D. ako okresné mesto má nepochybne dostatočný personálny a administratívny aparát na plnenie týchto úloh. Pokiaľ odvolateľ v odvolaní namietal, že M. K. sa trvalo zdržiava a je ubytovaná v F. seniorov vo D., a preto malo byť za opatrovníka ustanovené V. D., uvedená námietka nie je dôvodná. Je síce pravdou, že obmedzená osoba - M. K. je toho času ubytovaná v F. pre seniorov Q. života vo D., avšak jedná sa len o dočasné poskytnutie ubytovania pre menovanú, ako to vyplýva zo správy od uvedeného zariadenia (č.l. 30 spisu), pokiaľ jej opatrovník nenájde voľné zariadenie, kde bude o ňu adekvátne postarané. Pokiaľ je teda M. K. trvalé prihlásená v Meste D., okresný súd správne ustanovil za opatrovníka pri aplikácii ust. § 27 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka Mesto D., pričom nie je podstatné, že mesto D. je od mesta D., kde menovaná v súčasnosti býva vzdialené cca 40 km.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala osoba, ktorej bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony (ďalej aj „dovolateľka“) v zastúpení advokátom dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzovala podľa § 432 ods.1 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) a c) zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). V úvode dovolania zopakovala skutkový stav veci. Dovolateľka poukázala na to, že mesto Žarnovica podalo proti uzneseniu súdu prvej inštancie odvolanie, s ktorého obsahom súhlasila. Podľa jej názoru je nevhodné ustanovovať za opatrovníka mesto. Vzhľadom na nesúhlas opatrovníka je zrejmé, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil, nie je dostatočne podrobné a presvedčivé, pričom vykazuje nedostatky zasahujúce do bežného života dovolateľky. Ďalej poukazuje na to, že ust. § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka bolo do Občianskeho zákonníka doplnené s účinnosťou od 1.4.1983, pričom účelom doplnenia právnej úpravy bolo riešenie prípadov, keď nebolo možné nájsť vhodnú osobu na výkon opatrovnictva. Tento verejný opatrovník nemá právo ustanovenie za opatrovníka odmietnuť. Vzhľadom k tomuto účelu a roku prijatia tejto novely, kedy v štáte bolo socialistické zariadenie, založené na iných princípoch ako je súčasné postdemokratické zariadenie, keď národný výbor a zariadenie národného výboru boli ako jeden, do zariadenia boli osoby prijímané na základe rozhodnutia národného výboru, výkon činností zariadenia bol uniformný, platby za pobyt boli jednotné, zákonodarca nemal potrebu riešiť stret záujmov klienta zariadenia a zariadenia, zriadeného národným výborom. Odvolací súd podľa názoru M. K. pochybil, keď jej ustanovil opatrovníka, ktorý na jednej strane s ustanovením za opatrovníka nesúhlasil, na strane druhej má prebrať v súdom vymedzenom rozsahu právnu starostlivosť o opatrovanú osobu. Vzhľadom na uvedený nesúhlas opatrovníka Mesta D. ako aj jeho ďalšie námietky je zrejmé, že rozhodnutie súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd „po preskúmaní odvolaním napadnutého rozhodnutia ako i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu a na základe zisteného skutkového stavu dospel k správnym skutkovým zisteniam, s ktorými

skutkovými závermi súdu prvej inštancie" stotožil je zrejmé, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené odvolacím súdom nie je ani dostatočne podrobné, a už vôbec nie jasné, zrozumiteľné a presvedčivé, ale vykazuje výrazné nedostatky devastačným spôsobom zasahujúce do bežného života opatrovanej osoby. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

4. Opatrovník vo vyjadrení zo dňa 09.12.2021 k podanému dovolaniu zotrval na stanovisku uvedenom už v odvolaní. Uviedol, že pani M. K. je na trvalý pobyt prihlásená od 11.1.2018 po súčasnosť, bez adresy. Opatrovník mal za to, že súd prvej inštancie nedostatočne skúmal skutkový stav, keď ho ustanovil za opatrovníka len na základe trvalého pobytu bez šetrenia skutočného pobytu. Má za to, že vykonávanie funkcie opatrovníka v prospech klientky nie je možné, keďže klientka dlhodobo žije mimo mesta D.. Bývalý opatrovník M. K. navrhovateľku umiestnil v penzióne R. (obec R.), kde sa momentálne zdržuje. Opatrovaná k mestu D. nemá žiadne osobné, a ani rodinné väzby. V takomto prípade je veľmi namáhavé, až nemožné vykonávať úkony pomoci pri zdravotnej starostlivosti, pri úkonoch majetkového charakteru, pri úkonoch zaväzujúcich na finančné alebo materiálové povinnosti. Z dôvodu efektívneho vykonávania opatrovníctva v prospech opatrovanej, by malo byť určené za opatrovníka mesto, alebo obec v ktorom opatrovaná osoba reálne žije a kde má vytvorené podmienky pre dôstojný život. Mesto D. ponúklo navrhovateľke viackrát pomoc pri umiestnení do zariadenia sociálnych služieb s celoročnou starostlivosťou, ktoré by si navrhovateľka vybrala, ale ona akékoľvek umiestnenie do zariadenia sociálnych služieb radikálne odmietala. Pani K. tvrdila, že nie je nesvojprávna, a o obmedzenie spôsobilosti ju pripravili podvodom.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dovolanie osoby, ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená odmietol podľa § 447, písm. f) CSP, pretože dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 421 CSP.

6. truchné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Podľa § 432 ods.1 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

8. Podľa § 432 ods.1 CSP dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

9. Preskúmaním veci dovolací súd zistil, že dovolateľka namieta skutkové okolnosti z ktorých vyvodzuje, že za jej opatrovníka nemalo byť ustanovené Mesto D., pričom sa stotožnila s vyjadrením Mesta D..

10. Odvolací súd však správne konštatoval, že súd prvej inštancie vyčerpал všetky možnosti ustanoviť opatrovancovi za opatrovníka fyzickú osobu, a boli splnené zákonné predpoklady pre ustanovenie tzv. verejného opatrovníka, a to Mesto D., a to aj bez jeho súhlasu s tým, že súd prvej inštancie mu v súlade s ust. § 274 CMP vymedzil rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

11. Podľa § 26 Občianskeho zákonníka pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich zákonní zástupcovia.

12. Podľa § 27 ods.3 Občianskeho zákonníka ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).

13. Podľa § 1 ods.1, prvá veta zákona SNR. č. 369/1990 Zb. o Obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov Obec je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt.

14. Podľa § 2 ods.1, prvá veta zákona SNR č. 369/11290 Zb. o Obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov.

15. Ustanovenie § 27 ods.3 Občianskeho zákonníka v spojení s § 2 ods.1, prvá veta zákona SNR č. 369/1990 Zb. O Obecnom zriadení predstavuje subsidiárnu možnosť ustanoviť obec za tzv. verejného opatrovníka osobe, ktorá ho musí mať ako zákonného zástupcu, ak neexistuje iná osoba, ktorá by spĺňala podmienky na ustanovenie opatrovníka. Každá fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky je obyvateľom určitej obce. Zákonnodarca zvolil toto kritérium z dôvodu, že medzi obcou a jej obyvateľom existuje špecifický vzťah, ktorý zahŕňa starostlivosť o potreby obyvateľov obce. Dovolací súd nesprávne právne posúdenie v napadnutom rozsudku nezistil. Predmet dovolania mal skutkový charakter.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku účastníkov konania na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

17. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.